

RUOTSINSUOMA- LAISTEN ARKISTO

Arkiv för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige

Ruotsinsuomalaisten arkiston arkistonhoitajana on vuodesta 1980 lähtien toiminut FK Erkki Vuonokari

Viimeisten vuosikymmenten aikana on siirtolaisuutta ja ruotsinsuomalaisia koskeva tutkimus ja aineistonkeruu lisääntynyt. Syynä on ollut pysyvän suomalaisen vähemmistön muodostuminen Ruotsiin 2. maailmansodan jälkeisen siirtolaisuuden seurauksena.

Varhaisemmassa siirtolaisuutta ja ruotsinsuomalaisia koskevassa tutkimuksessa ovat muutto- ja siirtolaisvirtojen sekä muutto liikkeen yleisten muotojen tutkiminen olleet etualalla. Myöhemmin yhteiskunnallisten ongelmien kärjistyessä Ruotsissa ovat etualalle nousseet sopeutumis- sekä koulu- ja kasvatuskysymyksiä koskevat ongelmat. Sen sijaan muut alueet kuten siirtolaisten yhteiskunnallisen aseman, järjestöllisen, ammatillisen, poliittisen ja kulttuurillisen toiminnan tutkiminen on vasta alkuvaiheessa.

Yleensä voidaan todeta, että huolimatta tutkimuksen ja kiinnostuksen vähittäisestä kasvusta, on ruotsinsuomalaisia koskeva aineiston keruu ja tutkimus vasta alkuvaiheessa. Ruotsissa tällaista työtä suorittaa Ruotsinsuomalaisten arkisto. Arkisto perustettiin 1977 ruotsinsuomalaisten järjestöjen yhteenliittymäksi. Säännöissä arkiston tar-

koitukseksi on määritelty "kerätä ja säilyttää asiakirjoja, painotuotteita ja muita historiallisesti mielenkiintoisia dokumentteja ja esineitä, jotka koskevat ruotsinsuomalaisia järjestöjä ja niiden toimintaa tai yksityisiä henkilöitä ja heidän työtään järjestöissä tai ruotsinsuomalaisessa kulttuuri- ja yhteiskuntaelämässä." Arkistolla on tällä hetkellä 14 jäsenjärjestöä. Ruotsin puolelta ovat jäsenjärjestöinä: Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto, Finlandssvenskarnas Riksförbund i Sverige, Ruotsin Suomenkielisen Seurakuntatyön Keskus, Tukholman Suomalainen Seura, Ruotsinsuomalaisten Kirjoittajien Yhdistys, Ruotsinsuomalaisten Kuvataiteilijoiden Yhdistys, Ruotsin Suomalainen Opettajaliitto, Tukholman Akateeminen Sosialistiseura, Tukholman Suomalaiset Opiskelijat, Tukholman Suomalainen Seurakunta, Föreningen Norden, Suomitalo-Säätiö, ja Ruotsin Suomenkielisten Paikallisradiotoimittajien Yhdistys. Suomen puolelta on edustettuna Turun Siirtolaisuusinstituutti, joka on myös arkiston perustajajäseniä.

Arkiston johtokunnassa on kymmenen edustajaa. Vuodesta 1980 lähtien on arkiston puheenjohtajana toiminut tutkija Mark-

Ruotsinsuomalaisten arkisto toimii Tukholman Suomaliossa Suomaliosäätiöltä vuokratuissa tiloissa, jotka käsittävät kaksi toimistohuonetta (yhteensä 36 m²) ja holvin, jonne mahtuu n. 70 hyllymetriä aineistoa.

ku Peura. Arkisto on myös toimintansa aikana saanut asiantuntija-apua Suomen ja Ruotsin valtionarkistosta.

Arkiston vaikein ongelma on ollut rahoituksen turvaaminen. Suomen ja Ruotsin opetusministeriöt ovat tukeneet arkistoa perusmäärärahalla. Määräraha on kuitenkin ollut niin pieni, että se ei ole riittänyt kokovuotisen toiminnan takaamiseen. Tulevaisuudessa tulee olemaan minimipäämääränä arkistonhoitajan palkkauksen turvaaminen säännöllisen rahoituksen turvin.

Ruotsinsuomalaisten arkistolla on hyvät mahdollisuudet kehittyä merkittäväksi dokumentaatio- ja tutkimuskeskukseksi. Viimeisten kahden vuoden aikana ovat arkiston kokoelmat nopeasti karttuneet. Osa Tukholmassa ja sen ulkopuolella toimivista suomalaisseuroista on mm. siirtänyt aineistonsa

Ruotsinsuomalaisten arkiston hoidettavaksi. Kymmenet seurat ovat jo tehneet vastaavan päätöksen ja odottavat vain sopivaa hetkeä voidakseen siirtää arkistoaineiksensa arkiston tiloihin. Monet ruotsinsuomalaiset ovat myös saavuttaneet niin korkean iän, että voivat siirtää aineistonsa arkistolle. Näin henkilökokoelmat karttuvat. Varsinaisen arkistoaineuksen lisäksi kerätään myös siirtolaistutkimuksia, historiikkejä ja lehtiä. Historiantutkijoille, kansatieteilijöille, kielen tutkijoille ja sosiologeille tällä aineistolla tulee olemaan suuri merkitys.

Tällä hetkellä arkiston välittömänä päämääränä on tutkimuksen ja aineiston keräyksen yhdistäminen. Etualalla ovat järjestötoimintaa koskevat projektit. Vuoden alussa käynnistyi Botkyrkassa projekti, jonka päämääränä on Tullinge-Tumban Suomi-Seuran

25-vuotishistoriikin kirjoittaminen vuoteen 1987 mennessä. Projektin kuluessa tullaan myös toteuttamaan kunnassa pitkään asuneitten suomalaisten haastatteluja. Vastava lähinnä harrastelijapohjalta käynnistynyt projekti on aikaisemmin toteutettu mm. Köpingsissä. Projektin tuloksena syntyi myös teos "Siirtolaisvaiheita. Köpingsin Suomalaisia 1950-80." Tällaisilla pienimuotoisilla mutta suunnitelmaan perustuvilla projekteilla on suuri merkitys Ruotsissa asuvien

suomalaisten henkisen toiminnan virittäjänä ja itsetunnon kohottajana.

Ruotsinsuomalaisten arkisto julkaisee vuosittain suomeksi ja ruotsiksi arkistotiedotetta, josta käy mm. ilmi arkistosta löytyvät kokoelmat ja uudet lahjoitukset. Arkistotiedotetta voi tilata suoraan arkistosta osoitteella Ruotsinsuomalaisten arkisto Snickarbacken 2 111 39 Stockholm tai puhelimella 08-20 22 90.

Under de senaste årtiondena har forskningen kring migration och sverigefinnar utökats. Orsaken till det har varit att Sverige har fått en permanent finsk minoritet efter det andra världskriget.

I allmänhet kan man konstatera att trots forskningens och intressets successiva utökning har materialinsamlingen och forskningen om sverigefinnarna först nu börjat. I Sverige utförs ifrågavarande arbete av Arkiv för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige. Arkivet grundades år 1977 och det representerar alla sverigefinländska föreningar. Enligt reglerna är arkivets syfte att "samla och bevara dokument, tryckalster och andra dokument som har historiskt intresse och föremål som berör sverigefinländska föreningar och deras verksamhet eller privata personer och deras jobb i föreningar eller i det sverigefinländska kultur- och samhällslivet. "För närvarande har arkivet 14 medlemsföreningar. Arkivets styrelse representeras av tio medlemmar. Arkivets ordförande från år 1980 har varit forskare Markku Peura. Arkivet har under

sina verksamhetsår fått också experthjälp från Finlands och Sveriges statsarkiv.

Arkivets svåraste problem har varit finansieringen. Undervisningsministeriet både i Finland och Sverige har stött arkivet med ett grundanslag. Anslagen har emellertid tillsvidare varit så små att de inte har räckt till att garantera verksamheten för ett helt år.

Arkiv för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige har goda möjligheter att utveckla sig till en betydande dokumentations- och forskningscentral. Under de två senaste åren har arkivets samlingar växt snabbt.

Arkiv för Sverigefinnar och Finlandssvenskar i Sverige utger årligen ett informationsblad om arkivet där man kan se bl.a. arkivets samlingar och de nya donationerna åt arkivet. Informationsbladet kan beställas direkt från arkivet, vars adress är Snickarbacken 2, 111 39 Stockholm. Beställningarna kan även göras per telefon 08-20 22 90.